

1 și 2 Corinteni

TRADUCERE
și
COMENTARIU

Cuprins

Prefață	7
Abrevieri	9
Partea I: 1 Corinteni	13
Partea a II-a: 2 Corinteni	257
Bibliografie	497

Prefață

După știința mea, lipsește până în prezent un comentariu științific la epistolele pauline către corinteni scris în România. Comentariul de față încearcă să acopere această lacună. Sarcina oricărui comentator este aceea de a ține cont de rezultatele cercetării științifice și de a prelua consensul cristalizat pe parcursul timpului în comentariile deja existente. Este și cazul acestei interpretări.

Preocuparea mea pentru epistolele către corinteni a început în timpul studiilor de teologie. În primii ani de pastorație, m-a fascinat epistola 2 Corinteni, pe care am și tradus-o din greacă, pentru uzul personal, la vremea respectivă. În acest fel, epistola a căpătat o profunzime deosebită și a constituit obiectul primei mele prelegeri de exegeză ca profesor de Noul Testament din semestru I al anului universitar 1982/1983. Mi s-a părut că are cele mai profunde explicații ale crezului din Noul Testament, cuprinse mai cu seamă în capitolele 3–5. Eram conștient că aceste texte dezvoltă un concept de viață creștină care poate fi de folos într-o societate în care se proclama ateismul. Am reluat-o și în alte semestre până în 1989.

Sub regimul comunist a fost important pentru mine să mă aplec, împreună cu studenții, asupra textelor care tematizează suferința pentru Evanghelie și lupta pentru înțelegerea corectă a acesteia. Am considerat că încercarea de a tălmăci textele epistolei aduce un real folos studenților. Aceeași așteptare am avut-o și de la ultima prelegere, în semestrul al doilea din 2011, cu toate că timpurile s-au schimbat foarte mult și încadrarea istorică a textelor nu a fost la fel de importantă. Textele din 2 Corinteni 3–6 ajung la cele mai profunde adâncimi ale credinței creștine.

În intervalul dintre 1990 și 2010 m-am ocupat în mod deosebit cu interpretarea epistolei 1 Corinteni, deoarece consideram că a venit timpul să medităm asupra problemelor bisericii. Le sunt recunoscător studenților mei care au ascultat prelegerile susținute și au analizat împreună cu mine situația bisericii confruntată cu mesajul Evangheliei. Nu vom putea ști niciodată în ce măsură a fost îndeplinit scopul de a oferi studenților putere pentru a rezista în acea perioadă de sete spirituală. Eu însumi însă am fost îmbogățit mult prin studierea acestor texte.

Prelegerile au fost revizuite și completate în așa fel încât ediția de față conține un comentariu complet la cele două epistole către Corinteni. Pe lângă resursele teologice pe care le-am putut consulta în bibliotecile din orașul nostru, bibliografia a fost completată cu alte publicații de specialitate pe care colegii specialiști mi

le-au făcut donații și lucrări la care am avut acces în timpul călătoriilor mele în străinătate și în țară. Au fost citați autori moderni mai ales acolo unde au contribuit la clarificarea textelor și acolo unde părerile diferă privitor la anumite probleme sau dacă pot fi găsite mai multe explicații. Înțelegerea proprie apare și ea constant pe parcursul interpretării textului.

Așadar, comentariul de față este rezultatul unor cercetări îndelungate. Sper să ajute cititorii în aprofundarea credinței lor.

Mulțumesc fostei mele studente Ligia Taloș pentru traducere, redactorului Teofil Stanciu și lectorului Daniel Fărcaș pentru pregătirea manuscrisului, iar editurii Casa Cărții pentru munca depusă pentru a face posibilă apariția acestei cărți. În fine, dar nu în ultimul rând, se cuvine să-i adresez mulțumiri lui Romulus Ganea, cel care, în diverse momente, s-a asigurat că proiectul de față va putea fi dus la bun sfârșit.

Sibiu, decembrie 2020

Hans Klein

Abrevieri

1. Abrevieri la serii de cărți:

ARNW	Aufstieg und Niedergang der römischen Welt
AThANT	Abhandlungen zur Theologie des Alten und Neuen Testaments
BevTh	Beiträge zur evangelischen Theologie
BHTh	Beiträge zur historischen Theologie
BKB	Beihefte der Kirchlichen Blätter
BSt	Biblische Studien
BThSt	Biblisch-theologische Studien
EHS	Europäische Hochschulschriften
EKK	Evangelisch-Katholischer Kommentar zum Neuen Testament
EWNT	Exegetisches Wörterbuch zum Neuen Testament
FRLANT	Forschungen zur Literatur und Religion des Alten und Neuen Testaments
FzB	Forschungen zur Bibel
HNT	Handbuch zum Neuen Testament
HThK	Herders Theologischer Kommentar zum Neuen Testament
JSHRZ	Jüdische Schriften aus hellenistisch-römischer Zeit
KEK	Kritisch-exegetischer Kommentar über das Neue Testament
KNT	Kommentar zum Neuen Testament
MThSt	Marburger Theologische Studien
NTA.NS	Neutestamentliche Abhandlungen. Neue Serie
NEB.NT	Neue Echter Bibel. Neues Testament
NTD	Das Neue Testament Deutsch
NTOA	Novum Testamentum et Orbis Antiquus. Studien zum Umwelt des Neuen Testaments
NTS	New Testament Studies
NT.S	Novum Testamentum Supplements
ÖTK	Ökumenischer Taschenkommentar
RES	Review of Ecumenical Studies
RGG	Religion in Geschichte und Gegenwart
RNT	Regensburger Neues Testament
SBS	Stuttgarter Bibelstudien
StUNT	Studien zur Umwelt des Neuen Testaments

SNT	Schriften des Neuen Testaments
TANZ	Texte und Arbeiten zum neutestamentlichen Zeitalter
ThBLNT	Theologisches Begriffslexikon zum Neuen Testament
TRE	Theologische Realenzyklopädie
ThHK	Theologischer Handkommentar zum Neuen Testament
THWAT	Theologisches Handwörterbuch zum Alten Testament
ThWAT	Theologisches Wörterbuch zum Alten Testament
ThWNT	Theologisches Wörterbuch zum Neuen Testament
UTB	Uni Taschenbücher
WdF	Wege der Forschung
WMANT	Wissenschaftliche Monographien zum Alten und Neuen Testament
WuD	Wort und Dienst, Jahrbuch der theologischen Schule Bethel
WUNT	Wissenschaftliche Untersuchungen zum Neuen Testament
ZNW	Zeitschrift für neutestamentliche Wissenschaft

2. Abrevieri la scrieri din Antichitate

Aristotel, <i>EN</i>	Aristotel, <i>Ethica Nicomachea</i> (<i>Etica nicomahică</i>)
<i>Bell.</i>	Josephus Flavius, <i>De Bello Iudaico</i> (<i>Istoria războiului evreilor împotriva romanilor</i>)
1 Clem	1 Clement
1QH	Textele de la Qumran, Cântece de laudă (<i>Hodayot</i>)
1QM	Textele de la Qumran, sulul războiului (<i>Milhamot</i>)
1QS	Textele de la Qumran, Regula sectei
4Q Flor	Textele de la Qumran, colecția de citate (<i>Floriligia</i>)
<i>Did.</i>	<i>Didahia</i>
Enoh et.	<i>Enoch</i> etiopian
Enoh sl.	<i>Enoh</i> slavon
Epic., <i>Diss.</i>	Epictet, <i>Dissertationes</i>
Eur.Iph.Aul.	Euripide, <i>Ifigenia Aulidensis</i> (<i>Ifigenia în Aulis</i>)
Filon, <i>Her.</i>	Filon din Alexandria, <i>Quis rerum divinarum heres sit</i>
Filon, <i>Leg.</i>	Filon din Alexandria, <i>Legum allegoriae</i>
Filon, <i>Legat.</i>	Filon din Alexandria, <i>Legatio ad Gaium</i>
Filon, <i>Mos.</i>	Filon din Alexandria, <i>De vita Moysis</i>
Filon, <i>Opif.</i>	Filon din Alexandria, <i>De opificio mundi</i>
Filon, <i>Spec.</i>	Filon din Alexandria, <i>De specialibus legibus</i>
Herm.Mand.	<i>Păstorul lui Herma, mandata</i> (porunci)
Herm.Sim.	<i>Păstorul lui Herma, similitudes</i> (parabole)
Herm.Vis.	<i>Păstorul lui Herma, visiones</i> (viziuni)
IA.	<i>Iosif și Asenet</i>
Ign.Pol.	Ignatie Teoforul, <i>Epistola către Sfântul Policarp al Smirnei</i>
Ioan Gură de Aur, <i>Omilii.1 Cor.</i>	<i>In epistulam I ad Corinthios</i> (<i>homiliae 1–44</i>)

Ioan Gură de Aur, *Omilii.2 Cor.* *In epistulam II ad Corinthios (homiliae 1–30)*

Iustin.Apol. Iustin, *Apologia*

Iustin.Dial. Iustin, *Dialog cu iudeul Tryfon*

Înțel.Sol. *Înțelepciunea lui Solomon*

Jos.As. Romanul *Iosif și Asenet*

Jub *Cartea Jubileelor*

Mac. *Cărțile Macabeilor*

OrSib *Oraculele Sibiline*

Platon, *Resp.* Platon, *Respublica (Republica)*

Platon, *Phdr.* Platon, *Phaidros (Fedru)*

Platon, *Smp.* Platon, *Symposium (Banchetul)*

Plutarh, *Quaes.rom.* Plutarh, *Quaestiones romanae*

Sifre Num Sifre Numeri, din Mișna

Sir. *Înțelepciunea lui Isus fiul lui Sirah (Eclesiasticul)*

Soph.Phoen. Sofocle, *Feniciencele*

syrBar *Apocalipsa lui Baruch siriană*

TestGad *Testamentul lui Gad*

TestJob *Testamentul lui Iov*

TestLevi *Testamentul lui Levi*

TestNef *Testamentul lui Neftali*

TestRub *Testamentul lui Ruben*

Partea I

1 Corinteni

1 Corinteni. Schița comentariului

Introducere / Elemente isagogice	19
1. Corint	19
2. Comunitatea din Corint	21
3. Epistola adresată corintenilor	22
3.1 Scrisoarea inițială (A)	24
3.2. Scrisoarea principală (B)	27
3. 3. Epistola 1 Corinteni în forma actuală	28
4. Locul și timpul scrierii	28
Formula de introducere a epistolei, 1:1-9	29
1. Incipit / Adresare, 1:1-3	29
2. Formula de mulțumire (<i>prooemium</i>), 1:4-9	32
Partea întâi: Unitatea comunității (cap. 1:10-4:21)	35
1. Nu se admite nicio dezbinare, 1:10-17	35
Excurs: Partidele din Corint	37
Excurs: Cuvântarea despre înțelepciune	42
2. Cuvântul despre cruce, 1:18-25	43
3. Dovada, 1:26-31	48
Excurs: Cele care nu există și nimicul	49
Excurs: Evanghelia și statutul social	51
4. Exemplul mesajului paulin, 2:1-5	52
5. Înțelepciunea, 2:6-16	55
Excurs: Evanghelia și rațiunea	60
6. Prejudiciul duhovnicesc al dezbinărilor din comunitate, 3:1-4	61
7. Lucrarea apostolilor, 3:5-17	63
Excurs: Judecata după fapte, împăcarea universală și purgatoriul	67
8. Înțelepciunea adevărată, 3:18-23	69
9. Administrator în accepțiunea divină, 4:1-5	71
10. Existența apostolică și duhovnicească, 4:6-13	74
11. Pavel – un părinte, nu un pedagog aspru, 4:14-21	78
Partea a doua: Probleme morale (cap. 5-6)	83
1. Problema imoralității și a partidelor în comunitate	83
2. Menționarea primei scrisori, 5:9-13	86

3. Litigiile în comunitate (situația creștinilor în fața tribunalelor păgâne), 6:1–11	88
Excurs: Creștinul și lumea	93
4. Imoralitate în sânul comunității, 6:12–20	94
Excurs: Trupul în concepția paulină	96
Excurs: Imoralitatea	97
Partea a treia: Răspunsuri la întrebările credincioșilor (cap. 7–15)	101
1. Primul fragment. Căsătorie sau celibat? 7:1–35	101
1.1. Celibatul este mai bun decât căsătoria, 7:1–7	104
Excurs: Celibatul în context paulin	108
1.2. Cei necăsătoriți să rămână așa, iar cei căsătoriți să nu se despartă, 7:8–11	109
1.3. Creștinul să nu inițieze despărțirea, 7:12–16	111
1.4. Fiecare să rămână așa cum este, 7:17–24	114
1.5. Despre fecioare sau lipsa de importanță a statutului social, 7:25–28	118
1.6. Apropierea sfârșitului, 7:29–31	120
Excurs: Sfaturile pauline cu privire la căsătorie și întârzierea revenirii Domnului	122
1.7. În slujba Domnului sau în slujba lumii, 7:32–38	124
1.8. Recăsătorirea și celibatul, 7:39–40	127
Excurs: Argumentarea paulină din capitolul 7 și problema hermeneutică	129
2. Fragmentul al doilea. Creștinul și libertatea lui, în contextul obiceiurilor păgâne, 8:1–11:1	130
2.1. Consumul de carne jertfită idolilor, 8:1–13	130
Excurs: Conștiința	135
2.2. Libertatea apostolului, 9:1–27	138
2.2.1. Apostolat în libertate și autostăpânire, 9:1–18	138
Excurs: Libertatea	140
2.2.2. Libertatea apostolului și limitele ei, 9:19–23	145
2.2.3. Lupta în slujba Evangheliei, 9:24–27	147
2.3. Pericolul participării la masa cultică păgână, 10:1–22	149
2.3.1. Avertisment cu privire la o siguranță falsă, 10:1–13	149
2.3.2. Euharistie și idolatrie, 10:14–22	154
2.4. Concluzie: libertate și atenție, 10:23–11:1	158
Excurs: Consumul de carne din perspectiva grupării petrine	162
3. Fragmentul al treilea. Organizarea slujbei divine, 11:2–34	164
3.1. Femeia în biserică, 11:2–16	165
3.2. Comportamentul potrivit la Cina Domnului, 11:17–34	172
Excurs: Tradiția euharistică	181
4. Fragmentul al patrulea. Darurile spirituale, 12–14	184
4.1. Un exemplu de spiritualitate neduhovnicească, 12:1–3	185

4.2. Diversitatea darurilor și unitatea trupului, 12:4–11.	187
4.3. Un singur trup, mai multe mădulare, 12:12–13:1a.	189
4.4. Dragostea, darul cel mai de preț, 13:1b-13.	194
Excurs: Dragostea.	196
4.4.1. Dragostea și valorile spirituale, versetele 1b-3.	197
4.4.2. Faptele dragostei, versetele 4–7.	199
4.4.3. Orientarea spre viitor, versetele 8–12.	201
4.4.4. Dragostea este cea mai mare, versetul 13.	202
4.5. Darurile spirituale și profeția, 14:1–40.	203
4.5.1. Profeția și glosolalia, 14:1–5.	204
4.5.2. Sunete înțelese și neînțelese, 14:6–12.	206
4.5.3. Vorbirea în alte limbi și interpretarea ei, 14:13–19.	208
4.5.4. Impactul vorbirii în alte limbi și al profeției, 14:20–25.	210
4.5.5. Limitarea darurilor spirituale în cadrul slujbei divine, 14:26–33a.	212
4.5.6. Femeia să nu se exprime în timpul slujbei, 14:33b-36.	215
4.5.7. Profetul și profeția, 14:37–40.	218
Excurs: Harismele și gruparea apropiată de Apolo.	219
5. Fragmentul al cincilea. Despre învierea morților, 15:1–58.	219
5.1. Învierea lui Isus și martorii învierii, 15:1–11.	220
Excurs: Preistoria formulei din 1 Corinteni 15:3–5.	223
5.2. Propovăduirea învierii lui Isus și credința comunității, 15:12–19. .	227
5.3. Învierea lui Hristos și învierea creștinilor (drama apocaliptică), 15:20–28.	229
5.4. Practica creștină și așteptarea învierii, 15:29–34.	234
5.5. Cum se va întâmpla învierea? 15:35–49.	237
Excurs: Primul și al doilea Adam în mediul paulin.	241
5.6. Învierea și desăvârșirea lumii, 15:50–57.	242
5.7. Consecință, 15:58.	245
Excurs: Nemurirea sufletului și învierea morților (Pavel și Platon).	246
Partea a patra: Îndrumări finale și salutări (cap. 16).	249
1. Colecta, 16:1–4.	249
2. Anunțarea vizitei, 16:5–9.	251
3. Colaboratorii, 16:10–12.	252
4. Îndemnuri finale, 16:13–14.	253
5. Recomandări cu privire la Stefana, 16:15–18.	253
6. Salutări și binecuvântări, 16:19–24.	254

Introducere / Elemente isagogice

Epistola întâi către Corinteni este scrierea paulină ce relatează situația unei comunități creștine în formare, cu problemele și insuficiențele ei. Întrebările membrilor comunității din Corint, pe care apostolul le abordează și încearcă să le rezolve, nu s-au ivit în urma predicii misionare, nici din conținutul credinței, ci îndeosebi din practica zilnică a vieții creștine și din incertitudinile referitoare la organizarea slujbelor publice. Din acest motiv este recomandabil în orice epocă să privim mai îndeaproape argumentarea apostolului, pentru a înțelege pe ce își fundamentează răspunsurile oferite unei comunități de care Sf. Pavel era atât de apropiat. Putem pleca de la premisa că cei care s-au adresat întemeietorului comunității corintene au fost satisfăcuți de răspunsurile primite.

Fără îndoială, epistola a fost citită înaintea întregii comunități, în cadrul slujbelor divine. Se poate presupune că lectura ulterioară primelor citiri va fi fost împărțită în mai multe pericope stabilite pentru diferite întâlniri. Astfel epistola a devenit normativă pentru viața comunității creștine din Corint și, cu trecerea timpului, același lucru e posibil să se fi întâmplat și în alte comunități care au întâmpinat probleme asemănătoare, dar, probabil, și foarte diferite de aceasta.

1. Corint

Corint era un oraș relativ nou în vremea în care a fost vizitat de Pavel, pentru a petrece acolo, în cele din urmă, 18 luni¹ de activitate misionară. Aceste evenimente au avut loc cel mai probabil în anul 50 d.H. Vechea localitate, amintită deja de Homer (*Iliada*, II, 570), era cel mai mare oraș din Grecia în timpul lui Alexandru Macedon, dar, în anul 146 î.H., avea să fie distrus de Mummius. Pesemne au locuit acolo oameni și după acest incident, căci în anul 44 î.Hr orașul va fi reconstruit de Cezar sub numele de Colonia Iulia Laus Corinthiensis și va atinge numărul de 40 000–50 000 de locuitori în timpul apostolului Pavel.² Mai întâi a fost populat de veterani de război care vorbeau limba latină, iar mai apoi s-au adăugat mulți imigranți din est, încât greaca devine limba comună. Totuși, limba oficială a cancelariilor a rămas latina, deoarece numai trei din cele 104 inscripții

¹ Vezi Fapte 18:11: „Aici a rămas un an și șase luni și învăța printre corinteni Cuvântul lui Dumnezeu.”

² A. Lindemann, *Der Erste Brief an die Korinther*, p. 6 estimează 100 000 de locuitori.

date înainte împăratului Adrian (117–138 d.H.) sunt în limba greacă, iar, în cazul monedelor descoperite, este clar că predomină cele cu inscripții latine.³

De la Filon din Alexandria știm că a existat în Corint și o comunitate de evrei⁴, iar evanghelistul Luca amintește în Fapte 18:4 o sinagogă. Însă dovezile arheologice despre o astfel de construcție sunt atestate abia mai târziu. Cunoscuta piatră votivă din marmură încrustată cu trei sfeșnice cu câte șapte brațe este, de asemenea, de dată mai târzie. Autorul antic Pausanias (sec. al II-lea) descrie diversitatea vieții religioase din oraș, realitate confirmată mai ales prin nenumăratele descoperiri arheologice de la începutul secolului trecut: în Corint existau temple dedicate zeului Poseidon, zeiței Artemis, lui Dionisos, Atenei, lui Asclepios și zeiței Isis. O elocventă descriere a procesiunilor închinată zeiței Isis ne-a parvenit prin Apuleius⁵, oferindu-ne astfel o imagine a experiențelor religioase disponibile în Corint. Pe lângă aceasta, în orașul-port erauenerate zeița Demetra și Core, era prezent cultul „Marii Mame” din Asia Mică și tot acolo exista un panteon.⁶

Toate acestea arată că orașul Corint era deschis la forme noi de religiozitate și față de noi tendințe, realitate datorată poziției geografice pe care o avea, căci orașul era un loc foarte important pentru schimbul de mărfuri și deținea două porturi: Chenhrea la țărmul de Est și Lecheon în golful corintic din Vest. Aceste două porturi erau despărțite numai printr-un istm lat de 6 km și, de aceea, unele ambarcațiuni ușoare erau transportate de la un port la altul pe uscat. Cu acest drum comercial se intersecta și ruta care venea de la Atena spre sud (Sparta). Astfel acest oraș a devenit un loc ideal pentru constructorii de corăbii, negustorii de mărfuri și meșteșugarii de toate felurile. Este atestată existența unor ateliere de olărit și fierării. Mai știm că aproximativ o treime din populație era constituită din sclavi.⁷ Comerțul cetății era în floare. Deschiderea orașului și bunăstarea locuitorilor a condus la un stil de viață mai libertin, încât Corintul – la fel ca oricare alt oraș portuar până astăzi – era considerat un loc al viciilor și desfrâului. Atenienii chiar inventaseră un verb derivat de la numele metropolei pentru a desemna un stil de viață ușuratică: „a trăi corintic”. Această observație nu exclude faptul că se întâmplau lucruri asemănătoare și în Atena, dar poate tocmai această diferență scoate în evidență amploarea lor în orașul-port.

Populația era amestecată, cosmopolită, alcătuită din romani, greci, orientali și evrei. De curând, pe un ancadrament de ușă a fost identificată inscripția: „Sinagoga iudeilor”.⁸ Așa se explică existența cultelor religioase foarte diferite. Din anul 27 î.H., Corintul era sediul prefectului de Ahaia, devenită din anul 24 î.H. provincie senatorială. În acest context foarte dinamic și deschis la cele mai

³ W. Schrage, *Der erste Brief an die Korinther*, vol. I, p. 28.

⁴ Filon, *Legat.*, 281.

⁵ Apuleius, *Metamorfoze (Măgarul de aur)*, cap. XI.

⁶ W. Schrage, *Der erste Brief an die Korinther*, vol. I, p. 27.

⁷ H.-J. Klauck, 1. *Korinthebrief*, p. 6.

⁸ F. Lang, *Die Briefe an die Korinther*, p. 2.

diferite influențe religioase a prins rădăcini destul de ușor și creștinismul, încât este de înțeles de ce întâlnim tocmai aici cea mai intensă activitate a apostolului și cele mai numeroase scrisori adresate unei comunități creștine. Pentru comparație, Pavel a petrecut doi ani și jumătate în Efes, dar, spre deosebire de Corint, nu avem detalii despre problemele concrete și provocările respectivei comunități. Acțiunea de protest a argintarului, relatată în Fapte 19:23–24, nu ne spune de fapt nimic despre viața comunității din Efes, ci mai degrabă arată modul în care era percepută în exterior. Aceeași observație este valabilă și pentru epistola adresată efesenilor, care pare mai mult o scrisoare circulară, deoarece în text nu se remarcă abordări ale unor probleme concrete, concepute astfel de către apostol. În plus, în prima epistolă adresată lui Timotei, care, la momentul scrierii ei se afla la Efes (1 Tim 1:3), Pavel lasă cititorul să întrevadă că este liniștit cu privire la activitatea lui Timotei și îi acordă acestuia toată încrederea, în timp ce, în Epistola către Corinteni, anumite dificultăți din viața comunității îi suscită intervenții mult mai încărcate afectiv.

2. Comunitatea din Corint

Când Pavel a călătorit din Atena spre Corint în toamna anului 50 – în timp ce Timotei și Silvan rămăseseră pentru o vreme în Tesalonic (Fapte 17:14; 18:5) –, a găsit acolo o cetate bogată și atractivă. Primii creștini erau de sorginte foarte diversă. De exemplu, Prisca și Aquila erau deja creștini și veniseră cu puțin timp înainte din Roma (Fapte 18:2), Titus Iustus făcea parte din cercul celor apropiați sinagogii din Corint (Fapte 18:7), iar Crisp era chiar mai marele sinagogii (Fapte 18:8). În afară de iudeo-creștini, comunitatea din Corint era alcătuită dintr-un număr mare de foști adepți ai diverselor culte păgâne existente în oraș, ceea ce explică motivul pentru care Pavel a rămas acolo 18 luni încercând să sudeze cele mai diferite curente din sânul comunității inițiale. Primii creștini s-au obișnuit cu Pavel care pesemne devenise povățuitorul comunității prin excelență. După plecarea lui din mijlocul corintenilor au apărut curând noi probleme care trebuiau rezolvate, fapt ce a impus și necesitatea unei corespondențe mai intense.

Comunitatea creștină din Corint era destul de numeroasă. Cunoaștem douăsprezece nume din întreg corpusul paulin și din Faptele apostolilor: Stefana, Ahaic și Fortunat (1 Cor. 16:19), Chloe (1 Cor. 1:11), Crispus și Gaius (1 Cor. 1:14), Tertius, Erast, Quartus (Rom 16:22–23) și Titus Iustus (Fapte 18:7). Ne putem aștepta la un număr de 60 până la 100 de membrii ai comunității sau chiar mai mult.⁹ Probabil că se adunau în casele particulare ale lui Stefana (1 Cor. 6:15), Titus Iustus (Fapte 18:77) sau Gaius (Rom 16:23)¹⁰. Din Romani 16:23 aflăm că Gaius găzduia „întreaga biserică”, fără să fie menționat dacă era vorba de casă

⁹ D. Zeller, *Der erste Brief an die Korinther*, p. 35 propune numărul de 100 de membri.

¹⁰ Vgl. D.-A. Koch, *Geschichte des Urchristentums. Ein Lehrbuch*, p. 264.

Formula de introducere a epistolei, 1:1–9

1. Incipit / Adresare, 1:1–3

¹Pavel, apostol chemat al lui Hristos Isus prin voia lui Dumnezeu, și fratele Sosten, ²către biserica lui Dumnezeu care este în Corint, către cei sfințiți în Hristos Isus, sfinți chemați împreună cu toți cei ce cheamă Numele Domnului nostru, Isus Hristos, în orice loc al lor și al nostru: ³har și pace de la Dumnezeu, Tatăl nostru, și de la Domnul Isus Hristos!

Stilul unei scrisori antice prevedea că expeditorul apare chiar la începutul textului, după care este menționat destinatarul și salutul. În epistolele elenistice, acest salut este exprimat de obicei prin infinitivul *a saluta* (Fapte 15:23), în timp ce epistolele iudaice au împrumutat expresia ebraică *shalom* (pace), tradus prin *eirēnē* în limba greacă (vezi Dan. 4:10). În scrierea Învățătura lui Isus fiul lui Sirah (Sir.) 78:2 găsim versiunea „milă și pace”, prin urmare se poate spune că Pavel a folosit aici mai degrabă stilul iudeo-elenistic.

1. Alături de numele autorului, Pavel, este menționată și funcția acestuia, *apostol*. Apostol este acela care l-a văzut pe Domnul (1 Cor. 9:1; 15:7–9) și a fost chemat la misiune. De aceea Pavel se prezintă ca apostol al lui Hristos. Însă termenul de apostol nu este limitat aici doar la numărul celor doisprezece, ca la evanghelistul Luca. Prin faptul că Pavel nu se semnează cu titlul de apostol în epistolele adresate filipenilor, lui Filimon sau tesalonicenilor, lasă să se înțeleagă că aici autorul este conștient de mandatul primit de la Domnul și dorește să sublinieze pentru destinatarii săi această realitate. Așadar, Pavel nu le scrie corintenilor o scrisoare personală, ci epistola este o obligație izvorâtă din mandatul pe care îl are în calitate de apostol al lui Hristos.

Înțelegem acum că participiul *chemat* completează în mod just titlul *apostol*, dar în același timp poate să și epateze. Pavel vrea să sublinieze aici chemarea apostolică, primită prin rânduială divină, deci prin voia lui Dumnezeu. Știm din Galateni 1:15 că „Dumnezeu a găsit cu cale” să-l aleagă din pânțele mamei sale și l-a chemat prin harul Său, dar nu aflăm mai multe despre evenimentul chemării, deoarece Pavel nu relatează nicăieri detalii. Sosten, menționat alături de Pavel, probabil nu este fruntașul sinagogii din Fapte 18:17, ci un colaborator necunoscut al apostolului. Este un nume des întâlnit în acele timpuri. La fel ca Timotei, amintit în 2 Corinteni 1:1, este numit și el „frate”, înlocuindu-l în mod evident pe Timotei, aflat în drum spre Corint (4:17). Spre deosebire de Terțiu, care doar

scrie epistola romanilor (Rom. 16:22), „fratele” Sostene contribuie de asemenea la redactarea și conceperea epistolei. Totuși nu poate fi considerat coautorul epistolei. Nu există niciun indiciu care să lămurească modul în care Pavel își concepea epistolele. Nu este exclus însă ca apostolul să se fi sfătuit cu cei cărora le dicta.

2a. Comunitatea din Corint este destinatarul acestei epistole, numită aici *ecclesia*, termen care în limba greacă denumeste poporul adunat în piața cetății. Expresia genitivală *biserica lui Dumnezeu*, subliniază statutul special al acesteia, adunarea, comunitatea care îi aparține lui Dumnezeu. Următoarea determinare, „care este”, relevă viziunea apostolului cu privire la o Biserică universală care are reprezentanțe în diferite locuri, chiar și în Corint. Comunitatea corinteană este autonomă în sine, totuși aparține *ecclesiei* din întreaga lume. Pandantul acesteia din Septuaginta (LXX) și din literatura apocaliptică este *qahal*. La întrebarea de ce primii creștini nu s-au numit *sinagogă*, nu se poate da un răspuns, după cum nu se poate ști în ce măsură *ecclesia* corespunde aramaicului *k'nesset*. Grecesul *ecclesia* desemnează un grup de oameni adunați pentru a se sfătui sau a decide cu privire la un anumit lucru, fără însă a se avea în vedere o întrunire cu caracter repetitiv.¹ Prin urmare, în expresia *adunarea lui Dumnezeu* se resimte influența creștină, fiind preluată de Pavel din tradiție, după cum se poate deduce din 1 Corinteni 15:9 și Galateni 1:22.

Creștinii s-au numit „sfinți”, denumire folosită și în literatura apocaliptică și în Qumran. Pavel utilizează însă aici participiul „sfințiți”. Sfințirea are loc prin botez, moment în care creștinii trec în starea celor sfinți, a celor care se separă pentru Dumnezeu (vezi 1 Cor. 6:11). Astfel, ei ajung „în Hristos”, se îmbracă cu Hristos (Gal. 3:26–27), care îi înfășoară ca o mantie și ei sunt „în El”. Cei „sfințiți” sunt în același timp „chemați să fie sfinți”, precum apostolul însuși. Actul chemării a avut loc prin predicarea misionară și acceptarea ei prin credință.

2b. De la comunitatea din Corint perspectiva se lărgeste în mod surprinzător, fiind cuprinsă în cele din urmă întreaga creștinătate. Această adresare neobișnuită a condus la ideea unei posibile completări ulterioare, considerându-se că aici avem o inserție târzie, survenită la copierea epistolei 1 Corinteni de alte comunități creștine pentru a-i conferi acesteia universalitate.² Se poate admite că formula a fost adoptată la compilarea celor două scrisori care stau la baza epistolei actuale, concepută înadins pentru a fi citită și în alte comunități. Așa a început culegerea scrisorilor pauline. O formulare similară se întâlnește în liturgia iudaică, dacă se ține seama de inscripția de la sinagogă: „Pacea să fie peste acest loc și peste orice loc în care se află poporul Israel”.³ Însă dacă textul este considerat original,

¹ D.-A. Koch, *Geschichte des Urchristentums. Ein Lehrbuch*, p. 273. La p. 271–272, Koch postulează că termenul desemnează o creație a comunității iudeo-elenistice, numită și noul „popor al lui Dumnezeu”.

² J. Weiß, *Der erste Korintherbrief*, p. 3–4

³ Textul ebraic poate fi citit la H. Conzelmann, *Der erste Brief an die Korinther*, p. 37, n. 40.

putem spune că Pavel salută mai întâi creștinii din împrejurimile Corintului, adică din Ahaia, și în cele din urmă transmite salutul păcii creștinilor din întreaga lume. Apostolul este un misionar chemat să slujească Biserica în ansamblul ei. În 2 Corinteni, salutul le este adresat numai creștinilor din Ahaia (2 Cor. 1:1).

3. Salutul „har și pace de la Dumnezeu, Tatăl nostru, și de la Domnul Isus Hristos!” se întâlnește și în 2 Corinteni 1:2, dar și în Romani 1:7; Galateni 1:3; Filipeni 1:2, Filimon 3. Într-o formă mai scurtă, e drept, același salut e prezent și în alte epistole, Efeseni 1:2, 2 Tesaloniceni 1:2; 1 Tesaloniceni 1:1: „har și pace”, fiind deci o formulă mai puțin încărcată liturgic. Din Coloseni 1:2 lipsește expresia „și de la Domnul Isus Hristos”. Epistolele pastorale modifică formula de salut astfel încât în 1 și 2 Timotei între cuvintele „har” și „pace” apare „îndurare”, în timp ce Tit 1:4 îl numește pe Isus Hristos „Mântuitor”. 1 și 2 Petru exprimă dorința ca „harul și pacea să fie înmulțite”, o dorință întâlnită deja în Daniel 4:1, la începutul scrisorii împăratului: „să aveți multă pace!”. De asemenea, scrierea creștină 1 Clement formulează un salut similar: „să aveți parte de mult har și pace de la Dumnezeu, Stăpânitorul lumii, prin Isus Hristos!” De partea lui, Policarp de Smirna le dorește filipenilor „Multă îndurare și pace de la Dumnezeu, Stăpânitorul lumii, și de la Isus Hristos, Mântuitorul nostru!”

Textele paralele menționate dovedesc faptul că formula de salut nu a fost concepută de Pavel. Dacă urarea de pace exprimată în Daniel 4:1 este inspirată din salutul tipic israeliților (*shalom*), se poate constata că ea conținea două părți încă de timpuriu, fiind întâlnită în scrierea siriană *Apocalipsa lui Baruch*: „Harul (îndurarea) și pacea să fie cu voi!” (78:2). Prin urmare, în vremea lui Pavel s-a cristalizat o formulă liturgică de salut, mai lungă decât cea pe care o folosește apostolul la scrierea epistolei 1 Tesaloniceni, pe care și-o însușește și o utilizează cu diverse variațiuni în diferite scrieri.

Salutul și dorința de binecuvântare în sine trebuie înțelese optativ, adică „aș dori ca harul să fie cu voi ...”. Fără îndoială, propoziția poate fi completată cu verbul neexprimat „a fi”, cu toate că o astfel de completare nu este necesară într-o formulă de salut. Autorul dorește har și pace și e cert că harul și pacea vin spre destinatari și sunt în mijlocul celor care primesc salutul. Enunțul „pacea să fie cu voi” este mult mai adecvat ca formulă pentru finalul unei scrisori sau a unei vizite, nicidecum la început. Împreună cu salutul, scrisoarea aduce în mijlocul destinatarilor harul și pacea.

Dacă „harul” reprezintă întoarcerea lui Dumnezeu spre oameni în actul salvării, „pacea” este starea de satisfacție sau mulțumire în vederea mântuirii.

Prin urmare, Pavel îi dorește comunității din Corint bunătatea pentru prezent și mântuirea lui Dumnezeu. Dumnezeu este numit „Tatăl nostru”, iar consecința acestui fapt este că atât apropierea, cât și pacea (mântuirea) se întâmplă după voia lui Dumnezeu pentru copiii Lui și, de asemenea, după voia unui „Domn” bun, așa cum și este Isus Hristos. Numele Hristos, „Unsul” (Mesia), era deja strâns legat de Isus, deci nu este folosit pentru a scoate în evidență mesianitatea.

Pentru Pavel, ca și pentru corinteni, supremația lui Hristos este exprimată prin titlul „Domnul”. Așa cum arată Filipeni 2:11, expresia „Domnul Isus Hristos” era denumirea completă a lui Isus în mărturisirea de credință a comunității creștine.

Ordinea preambulului este una prestabilită: a) autor, b) destinatar, c) salut. Autorul avea libertatea să extindă sau să comprime fiecare din cele trei părți. În general, apostolul Pavel nu este foarte concis când articulează salutul (pentru comparație, se poate observa salutul scurt din Fapte 15:23), dar nici nu extinde foarte mult formula de salut (diferit, de pildă, în Rom. 1:7). Pe sine se numește apostol la lui Hristos și se adresează comunității din Corint și, probabil, și altor creștini care trăiau în alte locuri (dacă mențiunea nu a fost introdusă ulterior). În salut, Pavel Îl desemnează pe Dumnezeu drept „Tatăl nostru” și folosește titulatura completă pentru Isus. În felul acesta se creează o simetrie cu prezentarea autorului, unde iarăși sunt menționate numele lui Dumnezeu și Isus. Este același Dumnezeu, Tatăl creștinilor care l-a ales pe Pavel să fie apostol, și același Isus Hristos, pe care Îl slujește apostolul și membrii comunității. Apostolatul și salutul sunt deci inseparabile. El, Pavel, poate oferi comunității binecuvântarea lui Dumnezeu fiindcă se află în slujba Acestuia. Așadar apostolul transmite într-adevăr comunității „har și pace”. Mandatul primit este legat atât de puternic cu persoana apostolului, încât prin scrisoare, dar și prin tot ce face, își manifestă chemarea pentru propovăduirea Evangheliei în vederea mântuirii. După cum el aduce mântuirea lui Dumnezeu și a lui Hristos oricărei persoane care se convertește, tot astfel au parte de har și pace toți cei care primesc scrisoarea apostolului. Prin urmare scrisoarea, la fel ca mesajul apostolului, reprezintă promisiunea mântuirii lui Dumnezeu pentru comunitate la momentul dat. Cu și prin epistolă vine harul și pacea lui Dumnezeu peste comunitate și peste toți cei care îi aparțin acesteia. Acest lucru înseamnă că epistola face accesibilă și oferă mântuirea lui Dumnezeu.

2. Formula de mulțumire (*prooemium*), 1:4–9

⁴Întotdeauna Îi mulțumesc Dumnezeului meu pentru voi, din pricina harului lui Dumnezeu, care v-a fost dat în Hristos Isus ⁵și datorită căruia ați fost îmbogățiți în vorbire și în orice fel de cunoaștere, ⁶întrucât mărturia despre Hristos a fost confirmată în mijlocul vostru. ⁷Astfel, așteptând descoperirea Domnului nostru Isus Hristos, voi nu sunteți lipsiți de niciun dar, ⁸iar El vă va și întări până la sfârșit, astfel încât să fiți fără vină în ziua Domnului nostru Isus Hristos. ⁹Credincios este Dumnezeu, prin Care ați fost chemați la părtășia cu Fiul Său, Isus Hristos, Domnul nostru.

Scrisoarea începe cu un cuvânt de laudă adresat comunității sub forma unei mulțumiri către Dumnezeu, așa cum întâlnim și în Filipeni 1:3–11; 1 Tesaloniceni 1:2–10; Romani 1:8–12. Premisa unei astfel de laude este relația foarte bună care există între apostol și comunitate. În 2 Corinteni 1:3–7, apostolul se bucură de

Partea a II-a

2 Corinteni

2 Corinteni. Schița comentariului

Introducere.....	263
1. Contextul scrierii epistolei.....	263
2. Evenimentele din Corint.....	265
3. Predicatori nou-veniți în Corint.....	267
4. Locurile și data scrierii.....	269
5. Redactarea epistolei actuale.....	270
 Introducerea epistolei, 1:1–11.....	273
1. Prescriptul, 1:1–2.....	273
2. Mulțumirea, 1:3–7.....	275
3. Relatarea propriei experiențe, 1:8–11.....	281
 Partea întâi: Pavel își explică comportamentul (1:12–7:16).....	287
1. Motivarea schimbării planurilor deja împărtășite, 1:12–2:4.....	288
1.1. Respingerea insinuării că apostolul nu este o persoană de încredere, 1:12–14.....	288
1.2. Cuvintele apostolului sunt demne de încredere, 1:15–22.....	292
Excurs: Planurile de călătorie.....	293
Excurs: Un al doilea har.....	294
1.3. Situația nerezolvată din comunitate, 1:23–2:4.....	299
2. Rezolvarea conflictului din comunitate, 2:5–11.....	303
3. Evenimentele petrecute în așteptarea lui Tit, 2:12–13 și 7:5–16.....	308
3.1. Oprise intermediară la Troa, 2:12–13.....	308
Excurs: Tit.....	309
Partea intermediară: Apostolul își amintește conflictul, 2:14–7:2–4.....	310
A. Lucrările apostolului, 2:14–3:3.....	311
A.1. Propovăduitorul, 2:14–17.....	312
A.2. Comunitatea este scrisoare de recomandare a apostolului, 3:1–3.....	317
B. Darurile, 3:4–4:18.....	323
B.1. Încrederea pentru slujire, 3:3–11.....	323
B.2. Speranța care transformă, 3:12–18.....	331
Excurs: speranța (nădejdea).....	332
Excurs: Interpretarea spirituală și cea istorico-critică....	341
B.3. Slujba care nu dezamăgește, 4:1–6.....	342
B.4. Comoară în vase de lut, 4 4:7–12.....	349

B.5. Duhul credinței, 4:13–18.....	352
C. Cunoașterea, 5:1–21.....	358
C.1. Despre casa cerească, 5:1–10.....	359
Excurs: Problema versetului 3.....	362
C.2. Omul cel nou, 5:11–21.....	369
Excurs: Dăruire din dragoste.....	373
Excurs: Substituirea.....	374
Excurs: Pavel și Isus cel istoric.....	376
Excurs: Împăcarea.....	378
Excurs: Tradiția prepaulină în 5:19.....	381
D. Îndemnul de a nu face harul zadarnic, 6:1–10.....	386
Excurs: Autoapărarea trimisului lui Dumnezeu.....	392
E. Apostolul le cere corintenilor să-l accepte, 6:11–13.....	395
Insertie: Avertizare cu privire la relația	
cu cei necredincioși, 6:14–7:1.....	397
Analiză.....	397
F. Declarația de încredere a lui Pavel, 7:2–4.....	404
Excurs: Apologia, fragmentul 2:14–6:13 și 7:2–4.....	406
3.2. Dezamăgiri în Macedonia, 7:5.....	409
3.3. Sosirea lui Tit, 7:6–7.....	410
3.4. Interpretarea retrospectivă a evenimentelor, 7:8–13a.....	412
3.5. Poziția lui Tit în comunitate, 7:13b–15.....	415
3.6. Bucuria lui Pavel, 7:16.....	417
Partea a doua: Colecta pentru Ierusalim (2 Corinteni 8–9).....	419
1. Strângerea colectei, capitolul 8.....	419
1.1. Partea organizatorică, 8:1–6.....	419
Excurs: „Harul” în 2 Corinteni 8 și 9.....	423
1.2. Partea principală, 8:7–15.....	424
1.3. Dispoziții finale, 8:16–24.....	428
2. O nouă scrisoare despre colectă, capitolul 9.....	432
2.1 Argumente pentru trimiterea delegației la Corint, 9:1–5.....	433
2.2. Încurajarea colectei, 9:6–15.....	435
Partea a treia: Înfrentarea adversarilor (2 Corinteni 10–13).....	443
1. Prezentarea acuzării, 10:1–18.....	446
1.1. Îndemnul de a nu-l subaprecia pe apostol, 10:1–6.....	446
Excurs: Înarmarea cu arme spirituale.....	448
1.2. Modul lui Pavel de comportare în comunicarea	
verbală și scrisă, 10:7–11.....	450
1.3. Credința comunității, măsura apostolului, 10:12–18.....	453
2. Riposta: Lauda de sine sub forma unui discurs	
al nebunului, 11:1–12:18.....	455
2.1. Discursul de apărare, 11:1–21a.....	456

2.1.1. Acuzație: comunitatea s-a lăsat amăgită, 11:1–4	456
2.1.2. Apostolul nu a împovărat comunitatea, 11:5–11	459
2.1.3. Numirea superapostolilor slujitori ai diavolului, 11:12–15	463
2.1.4. Necesitatea de a se lăuda (ca un nebun), 11:16–21a	465
2.2. Suferința, trăsătura definitorie a apostolului, 11:21b–33	466
Excurs: Activitatea misionară a lui Pavel în Arabia	472
2.3. Relatarea descoperirilor și lauda cu slăbiciunile, 12:1–10	472
Excurs: Boala lui Pavel	478
2.4. Finalul discursului: faptele apostolului, 12:11–13	480
3. Privire asupra vizitei în comunitate, 12, 14–21	482
3.1. Anunțarea vizitei, 12:14–18	482
3.2. Evitarea disputei în timpul vizitei, 12:19–21	484
4. Finalul scrisorii, 13:1–10	485
4.1. Anunțarea unei eventuale judecăți la revenirea lui, 13:1–4	485
4.2. Apel la autorefecție, 13:5–10	488
4.3. Încheierea scrisorii, 13:11–13	491
Rezumat al ultimei părți a epistolei, 10–13	494
Bibliografie	497

Introducere

Pentru a putea fi citită în cât mai multe comunități, întâia Epistolă către corințeni, în forma ei actuală, cuprinde două scrisori ale apostolului Pavel. Scrisoarea amintită în 1 Corinteni 5:9, care însă nu s-a mai păstrat în forma ei inițială, a fost integrată în noua epistolă 1 Corinteni (mai puțin introducerea și încheierea). În ea sunt cuprinse toate afirmațiile importante ale apostolului Pavel despre viața spirituală a comunității și comportamentul ei în cadrul slujbei religioase.

Mult mai târziu, s-a dorit păstrarea scrierilor pauline originale, deoarece s-a născut un interes deosebit pentru evenimentele și lucrările din viața apostolului. Comunitatea din Corint deținea mai multe scrieri ale apostolului. Acestea au fost compilate într-o singură lucrare. Astfel a luat naștere o scriere nouă, unică, prin intermediul căreia ni se revelează personalitatea apostolului, dar și înălțimile și adâncimile luptei acestuia cu o comunitate de care se simțea foarte apropiat. Persoana și apostolatul lui Pavel constituie obiectul dezbaterilor din 2 Corinteni. Aici este nevoit să-și apere în fața comunității slujba de propovăduire pe care a primit-o prin porunca lui Hristos. Conflictele iscate au fost benefice, în cele din urmă atât pentru el, cât și pentru Evanghelia pe care a propovăduit-o. Editorul plasează la începutul noii epistole scrisoarea în care autorul vorbește despre soluționarea pozitivă a conflictului existent, misivă în care Pavel își exprimă bucuria pentru noua înțelegere dobândită de comunitate, după depășirea crizei prin care a trecut. Dificultățile survenite pot fi recunoscute abia în secțiunile finale ale epistolei, mai cu seamă în ultimele patru capitole.

1. Contextul scrierii epistolei

În conținutului epistolei se regăsesc atât cuvinte de mulțumire, cât și formulări polemice, motiv pentru care, încă din perioada Iluminismului timpuriu, s-a vehiculat ideea că epistola nu este unitară. În 1767, Johann Salomo Semler consideră că ultimele patru capitole (cap. 10–13) au făcut parte, inițial, dintr-o altă scrisoare. Capitolul 9 a fost numit „o filă specială, destinată creștinilor din Ahaia”.¹ În 1870, Adolf Hausrath a avansat ideea că ultimele patru capitole au fost scrise anterior primei părți.² Privită inițial cu rezerve, această propunere s-a impus totuși într-o

¹ Conform cu G. Henrici, *Der zweite Brief an die Korinther*, p. 9. Din nefericire, nu am avut acces la scrierea lui Semler.

² U. Schnelle, *Einleitung in das Neue Testament*, p. 98.

mare măsură, deși până în zilele noastre diferiți cercetători susțin, recurgând la diverse argumente, unitatea epistolei.³ Alte concluzii s-au formulat pe baza constatării că în fragmentul coerent 2:13 + 7:5 s-a interpus un nou text, 2:14–7:4. Fragmentele 2:14–7:4 și 10–13 au fost considerate părți ale aceleiași scrisori⁴ până când s-a descoperit că diferă ca tip de argumentare. Afirmările din fragmentul 10–13 sunt caracterizate de un ton distant, dur, ba chiar „nervos”, în timp ce polemicile obiective din fragmentul 2:14–7:5 sunt purtate într-un stil personal („noi”). Acest lucru i-a determinat pe cercetători să considere că partea epistolei cuprinsă între 2:14–7:4 a fost scrisă cu altă ocazie.⁵ Încă de timpuriu, secțiunea 6:14–7:1a fost considerată un text independent.⁶

Prin urmare, s-a presupus că actuala epistolă conține o întreagă colecție de scrisori ale apostolului.⁷ Editorul a eliminat⁸ introducerea și încheierea unora dintre texte și le-a integrat într-o nouă entitate, obținându-se astfel o scriere unitară. Părțile componente se prezintă astfel:

- 2:14–7:4 (fără 6:14–7:1): o apologie a slujbei apostolice scrisă la începutul conflictului.
- 10–13: o scriere numită „scrisoarea polemică” (uneori chiar epistola lacrimilor), o înfruntare dâră a adversarului după cea de-a doua vizită scurtă a lui Pavel în Corint;
- 1:1–2:13 și 7:5–8:24: așa numita „scrisoare de reconciliere”, o scrisoare de mulțumire scrisă în urma veștilor primite de la Tit cu privire la îndreptarea comunității;
- 9:1–15: o scriere independentă în care se discută problema colectei; ultima scrisoare;⁹
- 6:14–7:1: un rezumat al unei predici creștine, care nu-i aparține lui Pavel.

Această teză poate explica cel mai bine schimbările de registru evidente la lecturarea epistolei 2 Corinteni, fiind în același timp o premisă pertinentă pentru înțelegerea adecvată a textului.

³ Cf. U. Schnelle, *Der zweite Korintherbrief und die Mission gegen Paulus*, în D. Sänger, *Der zweite Korintherbrief*, p. 300–322. Numărul mare al cercetătorilor este evidențiat de U. Schnelle în *Einleitung in das Neue Testament*, p. 103.

⁴ J. Weiß, *Das Urchristentum*, p. 268, alături de R. Bultmann, *Der zweite Brief an die Korinther*, p. 23.

⁵ Vezi D. Georgi, *Die Gegner des Paulus im 2. Korintherbrief*, p. 22–24; H.-J. Findeis, *Versöhnungs-Apostolat-Kirche*, p. 64–65.

⁶ Vezi mai multe informații despre acest lucru în H. Windisch, *Der zweite Korintherbrief*, p. 18–19, 212.

⁷ Vezi în mod special G. Bornkamm, *Die Vorgeschichte des sogenannten Zweiten Korintherbriefes*, în G. Bornkamm, *Geschichte und Glaube*, vol. II, München 1971, p. 162–184.

⁸ Despre eliminarea introducerii la editarea scrisoriilor, vezi T. Schmeller, *Die Cicero-Briefe und die Frage nach der Einheitlichkeit des 2. Korintherbriefes*, ZNW 95, 2004, p. 181–206, 197.

⁹ Alte detalii la H. Klein, „Die Begründung für den Spendenaufruf für die Heiligen Jerusalems in 2. Korinther 8 und 9”, în Dieter Sänger (ed.), *Der zweite Korintherbrief*, p. 104–130.

Teza a fost privită de multe ori cu îndoială. Faptul că nu există o analogie în epocă pentru această metodă de prelucrare a scrisorilor, în mod special pentru intercalare, a fost unul dintre argumentele invocate pentru a contesta compilarea mai multor texte într-o singură epistolă. Totuși metoda poate fi demonstrată în redactarea evangheliilor. Îndeosebi intercalarea fragmentului 2:14–7:4 evidențiază un procedeu similar. Pasajul este inclus în relatarea unei călătorii. Conform cu cele spuse în 2:12–13, Pavel s-a imbarcat pe o corabie spre Macedonia și, în 7:5, ajunge la destinație. Între aceste două mențiuni cu privire la călătorie care se leagă una de alte se află acum intercalat textul din 2:14–7:4. Aceeași metodă de intercalare este folosită și de Marcu pentru integrarea textului din Marcu 6:14–29. Potrivit versetului din Marcu 6:13, ucenicii sunt trimiși în misiune, iar în 6:30 se reîntorc. Între aceste două texte este inclus episodul despre moartea lui Ioan Botezătorul. Prin fragmentul intermediar, Marcu dorește să lase cititorului impresia că a trecut un anumit interval de timp în care ucenicii și-au desfășurat activitatea ca misionari. La fel se procedează și în Marcu 3:20–35, unde, între plecarea familiei lui Isus spre Capernaum și sosirea la destinație, este inclusă discuția despre Beelzebul. Filmele din zilele noastre sunt construite după un tipar similar. Editorul epistolei 2 Corinteni îl lasă pe apostol să reflecteze asupra evenimentelor întâmplate pe durata călătoriei cu corabia.¹⁰ Adăugarea altor scrisori la o scriere de bază nu reprezintă o dificultate deosebită. Există și alte cazuri similare în literatura scrisă în perioada respectivă (Cicero).¹¹

2. Evenimentele din Corint

Dacă citim epistola în această cheie, se conturează o anumită imagine a evenimentelor din Corint și din viața lui Pavel. În 1 Corinteni 16:10, Pavel le scrie corintenilor să-l primească bine pe Timotei și nimeni să nu-l disprețuiască. Este evident că avea în minte o eventuală situație în care comunitatea să aibă de obiectat în raport cu modul în care trimisul avea să propovăduiască Evanghelia și cu credința născută din această propovăduire, nu însă și cu persoana sau apostolatul lui Pavel. Nu aflăm cum a fost primit Timotei sau cum s-a finalizat misiunea lui. Citim însă în 2:14–7:4 că Pavel este nevoit să se apere în fața comunității. Nu mai sunt discutate probleme de învățătură, precum în 1 Corinteni, ci, de data aceasta, subiectul este apostol însuși. Fără îndoială, între timp pătrunseseră alți misionari

¹⁰ O argumentare mai temeinică apare la H. Klein, „Die Apologie des apostolischen Amtes innerhalb des zweiten Korintherbriefes”, în D.C. Bienert, J. Jeska, T. Witulski (ed.), *Paulus und die antike Welt. Beiträge zur zeit- und religionsgeschichtlichen Erforschung des paulinischen Christentums, Festschrift für D.-A. Koch*, FRLANT 222, Göttingen, 2008, p. 99–111.

¹¹ Vezi nota 10.

Introducerea epistolei, 1:1–11

Introducerea cuprinde trei părți:

1:1–2: preambul

1:3–7: mulțumirea

1:8–10: prima informație

1. Prescriptul, 1:1–2

¹ *Pavel, apostol al lui Isus Hristos prin voia lui Dumnezeu, și fratele Timotei, către biserica lui Dumnezeu care este în Corint, împreună cu toți sfinții care sunt în toată Ahaia: ²har și pace de la Dumnezeu, Tatăl nostru, și de la Domnul Isus Hristos!*

Structură:

v. 1a: expeditor – apostolul și un colaborator al lui

v. 1b: destinatar – Corint și Ahaia

v. 2: transmiterea harului lui Dumnezeu și al lui Isus Hristos (salutul)

Preambulul conține numele autorului și identificarea comunității la care se adaugă salutul apostolic. Toate afirmațiile sunt construite în pereche: Pavel și Timotei, Corint și Ahaia, har și pace, Dumnezeu și Isus Hristos. Spre deosebire de alte introduceri, aici apare combinația Corint și Ahaia.

1. Prezentarea apostolului este aproape identică cu cea din 1 Corinteni 1:1. Acolo, cuvântul *apostol* este însoțit de apozitia *chemat*. La începutul epistolelor către Romani și Galateni autorul scoate în evidență îndeosebi apostolatul său, dând astfel un caracter oficial epistolelor.

Încă de la început Pavel spune apăsător că a fost voia lui Dumnezeu să devină apostol al lui Hristos. În felul acesta, împuternicirea de a fi apostol primește o notă aparte: Dumnezeu, Creatorul lumii, Domn asupra istoriei și „Tatăl nostru” (1:2), l-a desemnat pe apostol pentru această funcție. Are o singură misiune, aceea de a transmite mesajul lui Dumnezeu mai departe. În Filipeni 1:1, Pavel nu se prezintă ca apostol, ci ca *rob* al lui Hristos, fapt ce determină ca accentul să cadă pe relația specială pe care o are cu Hristos și mai puțin pe trimiterea sa. Aici însă a fost nevoie să scoată în evidență chemarea de a fi apostol, fiindcă tocmai această autoritate îi este pusă la îndoială. În Romani 1:1, spune despre sine că este